

JONG
LEREN

stichting
confessioneel
onderwijs

JL.nu

oktober 2019

PERSONEELSBLAD VAN STICHTING JONG LEREN

Nieuwe SBA in ontwikkeling:
resultaat van 4 werkconferenties

Wat kenmerkt een goede leider?
Collega's geven hun mening

"Het kind is werk in uitvoering"

Onze toekomstige strategie

Wat willen we als stichting de komende vier jaar bereiken? Deze vraag heeft ons de afgelopen maanden beziggehouden. In dit magazine lees je over hoe zo'n strategische beleidsagenda tot stand komt. Niet alleen lees je enkele verslagen, maar ook welke discussies over de SBA zijn gevoerd. Mogelijk vind je dit enigszins taaie kost, maar misschien kun je je ook voorstellen wat een interessante gesprekken dit soort onderwerpen opleveren.

Verder volop aandacht voor opleidingen, netwerken en anderszins 'samen leren'.

We wensen alle collega's een leerzaam najaar.

JOHN
PAUL
SYTSKE

GEZOCHT: versterking redactieraad

Vind je schrijven een leuke uitdaging? Spreek (of interview) je graag collega's van een andere school?

Dan nodigen we je van harte uit om je aan te sluiten bij de redactieraad van dit magazine.

De JL.nu verschijnt vier keer per jaar. Dat betekent dat je per nummer een keer vergadert (in Heemstede) en dat je een of twee artikelen verzorgt. Meer info of aanmelden: elke.otten@jl.nu.

Korte berichten

Emoticons op de Aloysius

Groep 4 van de Aloysiusschool (Overveen) heeft van alles geleerd over emoticons. Wat zijn emoticons, wanneer gebruik je ze, waar komen emoticons vandaan en als je van jezelf een emoticon zou mogen maken, hoe doe je dit dan...? Het resultaat was verbluffend: een modeshow van zelfgemaakte emoticons.

Tweelingen op de Franciscus

Wist je dat zo'n 10 procent van de leerlingen (24 kinderen) van De Franciscus in Bennebroek de helft van een tweeling is? Dit zorgt natuurlijk voor de bijbehorende trucjes om de juffen en meesters voor de gek te houden. Het Haarlems Dagblad vond het ook nieuwswaardig!

7 vragen aan...

Aneke Augustinus

leerkracht groep 7,
De Reiger

1. Wat was je eerste (bij)baan?

Bollenpellen, vreselijk vond ik dat! In Noordwijkerhout was een psychiatrische inrichting. Helaas was er geen plaats bij de bezigheidstherapie, maar ik mocht er als verpleeghulp aan de slag. Een prachtige tijd, maar het onderwijs bleef trekken!

2. Wie was je favoriete leraar en waarom?

Meester Mayer in klas 6. Er gebeurde altijd iets, waardoor je de instructie nooit zou vergeten. Hij kroop bijvoorbeeld in de kubieke meter en het hele ding stortte in. Ik probeer nog steeds zoveel mogelijk materialen in te zetten om leerstof voor de leerlingen inzichtelijk te maken.

Colofon

JL.nu is een uitgave van Stichting Jong Leren. **Concept en realisatie:** TextArt, Heerhugowaard. **Redactie:** Heleen Broerse, Paul Bronstring, Esther van Dokkum, Sytske Feenstra, Alma Pereboom, Annette Schaak, Arthur Snaauw, Ria van der Scheer, John van Veen.

Fotografie: Esther van Dokkum, e.a. **Vormgeving:** Studio Martin Rasch, Opmeer.

Lisettes
web/apptip

Jong Leren op YouTube

Lisette Neijzen is ICT-medewerker bij Stichting Jong Leren. Op deze plek in JL.nu geeft zij iedere keer een interessante of leerzame web- of apptip.

Weten jullie dat Jong Leren een eigen YouTube kanaal heeft en dat hier al 14 video's op staan die zeker de moeite waard zijn om te bekijken? Ga snel naar YouTube en tik in de zoekbalk 'scholen van stichting Jong Leren' om je te abonneren op ons YouTube-kanaal en de filmpjes te bekijken. Heeft jouw school ook een eigen filmpje, geef dit dan door aan Elke Otten (elke.otten@jl.nu).

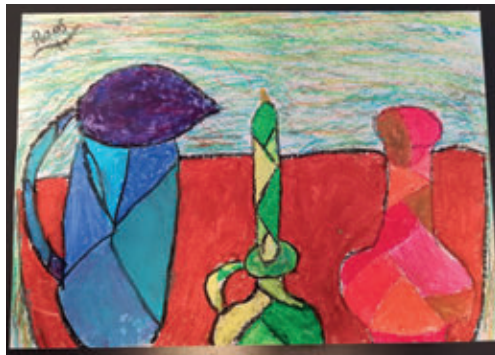
JL.nu website nu ook in het Engels: www.jl.nu/english

Op de achterpagina van JL.nu lees je waarom dit nodig is.

Kunstenaars op Het Mozaïek

Is dit een Picasso of een kunstwerk van een basisschoolleerling? In het voorjaar werkten alle kinderen van Het Mozaïek in Nieuw-

Vennep aan een kunstproject. Kunstenaars als Picasso, Matisse, Keith Haring, Andy Warhol, Mondriaan werden nader bekeken. Elk kunstwerk is tentoongesteld aan de ouders en werd als ansichtkaart beschikbaar gesteld.

3. Van welke sociale media maak je gebruik?

Ik ben verslaafd aan Whatsapp, fantastisch om met alle lieve mensen om me heen contact te houden. En natuurlijk Parro, wat een uitvinding! (Paul Bronstring zal verbaasd zijn dat IK niet zonder mijn computer kan leven. Het is hém gelukt mij, na wat weerstand in de beginperiode, wegwijs te maken in deze wereld).

4. Waar mogen we jou voor wakker maken?

Je kunt me beter niet wakker maken, maar het lukt wel heel goed om wakker te blijven met gezellige mensen om me heen.

5. Waar haal jij je inspiratie vandaan?

Uit alle dingen die gebeuren op school! Een heel dynamische wereld, waarin kinderen, ouders en team met elkaar

samenwerken in een goede sfeer om te leren met en van elkaar.

6. Welke onderwijsinnovatie verrast jou?

De ontwikkeling van de 21e eeuwse vaardigheden. We besteden er veel aandacht aan en er zijn steeds meer mogelijkheden om deze innovatie verder uit te werken. En natuurlijk de ontwikkeling tot communityschool.

7. Wat weten veel mensen niet van jou?

Soms lijkt het of ik altijd op De Reiger ben, maar er is ook een wereld met mijn prachtige kleinkinderen Roos en Siem. Iedere maandag zijn ze bij mij en gaan we naar peuterzwemles. En ik zing in een koor van ongeveer 44 vrouwen en daarvan ben ik de voorzitter. We zingen op feesten, maar ook heel graag in verzorgingshuizen.

Jord Steen

nieuwe directeur
Nicolaasschool Zandvoort

Even Appen met

Jord, kennen wij jou niet ergens van?

Dat klopt! Ik heb van 2002 tot 2009 op de Mariaschool in Zandvoort gewerkt. Een ontzettend leuke en leerzame tijd. Eerst als kleutermeester, daarna in groep 3 en ten slotte in groep 8.

Ben je in de tussentijd weg geweest uit Zandvoort?

Ik heb de afgelopen tien jaar op De Beekvliet in Velsersbroek gewerkt. Een grote school met drie locaties en een afdeling voor hoogbegaafden. Eerst als adjunct en later als directeur. Leuk en spannend, maar na tien jaar is iets heel anders doen wel weer gezond.

Wat maakt dat je bent teruggekomen naar Jong Leren?

De vacature voor directeur op de Nicolaasschool kwam voorbij op Facebook. Ik zocht geen andere baan, maar toen ik deze zag, dacht ik: hé dat is volgens mij een heel toffe school, ik ga een brief schrijven! De herinneringen aan de fijne tijd op de Mariaschool, bij toen nog De La Salle, speelden daarbij natuurlijk ook een rol.

Is het werken in Zandvoort anders dan in andere gemeenten?

Tja, toch wel denk ik. Zandvoort heeft een heel gemixt publiek en er is altijd bedrijvigheid, bijna op een stadse manier. Tegelijkertijd ligt het dorp een beetje op zichzelf aan de zee. Dat brengt een heel eigen en ontspannen sfeertje met zich mee.

Wil je nog iets kwijt aan je toekomstige collega's?

Je kunt studeren of boeken lezen zoveel je wilt, maar van je collega's leer je vaak het meest. Ik hoop dan ook met veel van jullie kennis te maken en er samen iets moois van te maken op de Nicolaasschool en bij Jong Leren.

Nieuwe SBA in ontwikkeling

Goed uitwerken ideeën belangrijker

Het afgelopen half jaar is de **Strategische Beleidsagenda (SBA) 2016-2020** onder de loep genomen. Alle medewerkers van Jong Leren zijn uitgenodigd een bijdrage te leveren. Van allerlei kanten hebben we suggesties en opmerkingen ontvangen. Deze zijn overwogen, bediscussieerd en al dan niet overgenomen in de **nieuwe SBA 2020-2024**. Binnenkort volgt het resultaat. Hieronder lees je een kort verslag van de vier werkconferenties voor medewerkers en directeuren.

Onderwijs in ontwikkeling

Na inspirerende bijdragen van gastsprekers over Generatie Z en over de ontwikkeling van hersenen bij leerlingen en het belang van 'durven', is flink gediscussieerd. Onder meer over de definitie van 'eigentijds en toekomstbestendig onderwijs' en 'hoe ziet het onderwijs aan onze leerlingen er dan uit, gezien hun behoeften?' Aanwezigen zetten in op een brede ontwikkeling van het kind, met aandacht voor Wetenschap & Techniek, eigenaarschap, digitale geletterdheid, meertaligheid en maatwerk waar mogelijk. Hoe dit wordt ingevuld is afhankelijk van de leerlingpopulatie van iedere school.

Profilering & Partnerschap

In groepjes is via stellingen gediscussieerd over allerlei dagelijkse onderwerpen. Zo kwam aan bod dat communicatie met ouders ontzettend belangrijk is. Maar of ouders 'gelijkwaardige' partners in het onderwijs zijn en of de wederzijdse verwachtingen dezelfde zijn, daarover zijn de meningen verdeeld. Verder kunnen IKC's belangrijk zijn voor de aanwas van je school, afhankelijk van je populatie. Hetzelfde geldt voor innovaties (we spreken liever van verbeteringen), hoewel innoveren geen doel op zich moet zijn.

Personeel

Op de vraag waarom aanwezigen in het onderwijs zijn gaan werken, waren de reacties eenduidig (zie afbeelding): kinderen en ontwikkeling staan centraal. Daar doen we het voor. In kleinere groepjes is vervolgens gesproken over 'Remmers' en 'Helpers'. Remmers die worden ervaren zijn onprofessioneel gedrag/communicatie

dan nieuwe plannen bedenken

Wie dachten er mee?

- Directeuren** (directie platform, werkgroepen, werkconferenties en tweedaagse)
- Medewerkers** (4 werkconferenties)
- Leerlingen** (2 stem-van-de-leerling bijeenkomsten, zie blz. 18)
- GMR en RvT**

binnen het team en opdrachten zonder context/toegevoegde waarde/kaders. Helpers die worden genoemd: samenwerken met collega's en waardering. De volgende aandachtspunten kwamen als belangrijk voor de SBA naar voren: talenten benutten en gesprekkencyclus combineren, professioneler communiceren binnen teams, regelruimte in je werk als leerkracht en de weerbaarheid van startende leerkrachten vergroten.

Organisatie

Gestart is met een inventarisatie van de belangrijkste onderwerpen voor de SBA. De top 5 bestond uit: borgen, TSO, personeelsbezetting op orde/tekort leerkrachten (kwaliteit), doelmatiger administreren en professionaliseren (met en van elkaar). We hebben binnen Jong Leren heel veel goede plannen. Er is meer behoefte aan het goed uitwerken en realiseren van deze plannen dan aan nieuwe ideeën. Leren van elkaar en expertise (ver)delen is hierbij van groot belang.

De week van **Paul Bronstring**, lid College van Bestuur. Paul werkt in de aanloop naar zijn pensioen eind dit schooljaar parttime. Dat betekent niet dat hij geen goedgevulde agenda heeft. In zomaar een week uit zijn leven vertelt hij in woord en beeld wat hij zoal doet. Privé en voor Jong Leren.

Dit was mijn (werk)week!

Maandag

Stafoverleg bij het bord in de gang. We bespreken de voortgang in lopende projecten, belangrijke nieuwtjes uit de scholen en wat we van elkaar nodig hebben om aan de slag te kunnen.

Dinsdag

IKC Triade is deelnemer van een project waarbij restwarmte van het datacenter van KPN wordt gebruikt om een grote planten-exporteur, het zwembad en ons IKC van warmte te voorzien. Het afgekoelde water gaat terug naar het datacenter. De officiële ingebruikname is op de dag van de duurzaamheid, 10 oktober.

Woensdag

Lekker wat gefietst en 's avonds in Amsterdam gaan eten met Gerard van de Burgwal, oud-bestuurder van de stichting Brede Scholen Haarlemmermeer. Bepaald geen straf.

Donderdag

Een presentatie over de aanbesteding voor het nieuwe gebouw van De Kameleon. We gaan het anders aanpakken dan we tot nu toe gewend zijn. Een ervaren aanbestedingsjurist heeft ons bijgepraat over de mitsen, maren en valkuilen hierbij.

Vrijdag

'Opa en oma-dag'. We passen een vaste dag in de week op onze twee kleindochters (Evi van 2½ en Feline van 1 jaar). Altijd weer een feestje. De speeltuintjes in de buurt ken ik inmiddels als mijn broekzak en ook spelletjes doen hoort erbij. Kleurentorentjes is favoriet.

Weekend

Het weekend van het North Sea Jazz-festival. Ieder jaar ga ik een van de dagen met mijn zoon Ivo naar Ahoy. Samen luisteren en genieten van oude bekenden en nieuwe muziek ontdekken.

Excellente leraar van de 21e eeuw Samen leren, studeren en verbeteren

Jeanine Estejé, voormalig leraar van groep 8 en teamleider bovenbouw op 't Venne, volgde met vier collega's de opleiding 'Excellente Leraar van de 21e Eeuw'.

Deze post-hbo-opleiding heeft als doel leraren toe te rusten met kennis, inzichten en vaardigheden om het onderwijs in de klas en op de eigen school te verbeteren. En dat doe je volgens de Via Vinci Academy in Hoofddorp door het verwerven van lesgevende competenties, het coachen van collega's en het leiden van innovatieprojecten.

Jeanine, waarom koos je juist voor deze opleiding?

"Ik werk zelf al 13 jaar in het onderwijs en dan merk je dat je sommige dingen op de automatische piloot gaat doen. Ik had behoefte aan nieuwe, prikkelende kennis om zo enthousiast te blijven voor mijn vak. De 21e-eeuwse vaardigheden staan nu volop in de belangstelling. Vandaar dat ik koos voor deze opleiding."

Om welke vaardigheden gaat dat dan volgens jou?

"Ik heb geleerd dat het vooral om vaardigheden gaat waarmee je jezelf in een snel veranderende maatschappij staande kunt houden. Zo is kunnen samenwerken heel belangrijk, maar ook jezelf kunnen presenteren. En vanzelfsprekend moet je alle ICT-vaardigheden beheersen. Vroeger richtte het onderwijs zich vooral op het vergaren van parate kennis. Weliswaar heb je nu nog steeds een bepaalde basiskennis nodig, maar die kennis kun je dan natuurlijk altijd via internet gaan toetsen. Ook het hebben van zelfkennis is belangrijk, want daardoor weet je welke mensen jij als persoon nodig hebt om mee samen te kunnen werken. Het is heel belangrijk om dat zelf te onderzoeken en te ontdekken."

Met welke collega's volgde je de opleiding?

"Ik deed deze studie samen met Harima, Fleur en Joyce van 't Venne en Mylène van De Franciscus. Omdat wij met vier collega's van één school kwamen, werden de modulelessen bij ons op 't Venne gegeven. De opleiding kan in een jaar worden afgerond, maar het is ook mogelijk er twee jaar over te doen."

Wat heeft het jou als leraar gebracht?

"Ik ben anders gaan kijken naar het onderwijs. Ik heb meer kennis gekregen van vernieuwend onderwijs en ik sta nu zelfbewuster voor de groep. Ook durf ik meer dingen los te laten en verantwoordelijkheid bij de leerlingen te leggen. Het is heel fijn dat ik de opleiding met drie andere teamleden heb gevolgd. Daardoor staan we sterker en kunnen we de andere collega's in onze ontwikkeling meenemen. Zo zijn we op 't Venne bezig met een visietraject. Wij hebben met z'n vieren daar het voortouw in genomen en hebben dit samen verder uitgewerkt. Deze opleiding heeft ons hiervoor goede handvatten gegeven. Dus niet alleen heeft deze studie mij als leraar wat gebracht maar ik heb zeker ook een bijdrage kunnen leveren aan de visieontwikkeling op 't Venne!"

Iedereen kan meekijken en meedoen!

In de tussenschoolse leernetwerken worden heel wat praktische tips en tricks uitgewisseld.

Deze kun je vinden op de intranetpagina's van de leernetwerken: iedere medewerker kan dus meekijken met de voortgang van de netwerken.

Wat is er zoal te vinden op deze pagina's? Een voorproefje:

LEERNETWERK TOETSEN

Het leernetwerk Toetsen is dé plek waar wordt nagedacht over andere vormen van toetsen en het verminderen van het aantal toetsen. Een handige tip die Ivanka hiervoor met het netwerk deelde is het document 'Ruimte in regels'. Hierin staat wat wel of niet verplicht is vanuit de inspectie. Handig voor iedere school om te gebruiken voor het toetsbeleid. En ben jij trouwens al bekend met de tip over de nieuwsselectie van Jos Cöp? Een wekelijkse update met al het belangrijke onderwijsnieuws, zo in je mailbox! Naast toetsen komen ook vele andere onderwerpen aan bod. Zeker de moeite waard om je voor in te schrijven...

LEERNETWERK SNAPPET

In het leernetwerk Snappet hebben medewerkers van De Ark in Nieuw-Vennep hun kennis gedeeld over het werken met een doelenblad. Op dit doelenblad staat voor iedere leerling aangegeven aan welke doelen zij werken voor de komende periode. Het werken hiermee verhoogt het eigenaarschap van de leerlingen en zorgt voor leerlingen die zichzelf steeds willen verbeteren. Echt een aanrader dus!

LEERNETWERK REKENEN GROEP 3

De deelnemers van het leernetwerk hebben een rekencircuit voor groep 3 opgezet. In dit circuit komen onder andere de vriendjes van tien en de splitsingen aan bod. Ook is er aandacht voor klokkijken en geldsommen. Ook geïnteresseerd in het verder ontwerpen en inzetten van dit circuit? Neem dan eens contact op met de netwerktrekker Carola Tefeij.

WIST JE DAT?

Als je deelneemt aan een netwerk (circa 5 keer per jaar) telt dit als 25 professionaliseringsuren. Uiteraard in overleg met je directeur.

LEERNETWERK MEERTALIGHEID/NT2

Dit leernetwerk is afgelopen jaar opgezet en al bijzonder actief geweest. Netwerktrekker Maaïke Gomes zorgt steeds voor een update van de laatste bijeenkomst op intranet. Vorig schooljaar is een aantal deelnemers naar de NOT geweest en zij hebben materiaaltips gedeeld, waaronder Hotel Hallo, een leuke woordenschatmethode voor de bovenbouw. Van de uitgever Schoolsupport zijn 'Zinvoller' en 'Doe de Hussen' aanraders te noemen. Hiermee kun je werken aan goede zinnen en de juiste zinsvolgorde. Ook draaitaal, een interactief woordenschat-spel voor de groepen 3 tot en met 8 wordt genoemd. Het netwerk blijft actief, dus neem zeker eens een kijkje.

LEERNETWERK KLEUTERS - OVERGANG GROEP 3

Dit leernetwerk is al actief sinds het schooljaar 2017-2018! Netwerktrekker Bettina Zandstra organiseert enthousiast de bijeenkomsten van dit netwerk, die op wisselende locaties plaatsvinden. Wist je dat er in dit netwerk veel expertise is op het gebied van groepsdoorbrekend werken in de onderbouw? Ook het werken met de leerlijnen ParnasSys is uitvoerig besproken. Natuurlijk mag bewegend leren niet ontbreken: in het afgelopen schooljaar heeft dit leerteam een scholing georganiseerd door bewegingsdeskundige Evelien Hoogendoorn. Wist jij bijvoorbeeld dat leren tijdens het bewegen beter gaat én dat na 25 minuten matig intensief bewegen de leerlingen bewezen taakgerichter en minder beweeglijk zijn?

Dit is slechts een kleine greep uit de rijke informatie die in de leernetwerken gedeeld wordt. Ben je zelf ook nieuwsgierig geworden naar een van deze netwerken? Bezoek dan het intranet van LIDO of sluit eens vrijblijvend aan om een kijkje in de keuken te nemen. Je kunt je aanmelden voor het netwerk bij de netwerktrekkers. Deze staan vermeld op de pagina's van de verschillende leernetwerken. Zien wij jou ook snel bij een van de netwerken?

Strategie

Als het weer tijd is voor een column van mijn hand, krijg ik altijd een reminder met het onderwerp dat centraal staat in JL.nu. Deze keer de strategische beleidsagenda. Wat een toeval dat het samenvalt met die andere strategische beleidsagenda: de miljoenennota!

Wat heb ik het toegejuicht dat bij de totstandkoming van de SBA van onze stichting de kinderen ook om hun mening gevraagd werd. Zij zijn het tenslotte die onze voornemens gaan voelen in hun dagelijkse bezigheden. We hebben ze serieus genomen en gekeken wat er 'echt' nodig is.

Vervolgens heb ik met kromme tenen geluisterd naar het stukje onderwijs in die andere SBA. Dat er over gediscussieerd moet worden stuit mij al tegen de borst. De voormalig 'onderwijs'partij D66 was onzichtbaar in deze discussie, iets met een dolk en een rug... De oppositie was er wel voor te porren structureel iets op te nemen in de SBA en onze minister-president kwam met een heus chantage-offensief: eerst een CAO dan pas geld! Je zou ze toch met hun eigen strategische agenda om de oren meppen?!

Na de miljoenennota polste 'mijn bond' of we niet weer eens actie willen gaan voeren. Natuurlijk wil ik dat! Niet voor mijn salaris, echt niet. Wel om ervoor te zorgen dat onderwijs volgend jaar geen discussiepunt is. En dat we net als andere landen een afspraak maken dat een bepaald percentage van ons BNP naar onderwijs gaat. No matter what.

Dan kunnen we echt naar de inhoud van de SBA kijken en onderwijs geven dat 'onze' kinderen verdienen. Want als je het kopje lerarentekort en werkdruk kunt schrappen, moet je eens kijken wat een mooie innoverende en inspirerende acties daarvoor in de plaats komen.

Met strategische groet

Kees Kloost

Directie tweedaagse: 'Verhelderende discussie en intensieve training'

Op 4 en 5 september ontmoetten alle directeuren van onze scholen elkaar in Oegstgeest om twee dagen intensief met en van elkaar te leren. Dag 1 stond in het teken van de ontwikkeling van de nieuwe SBA 2020-2024. De tweede dag werd ingevuld met een leiderschapstraining. Dit artikel is een voorproefje van de SBA die alle medewerkers begin 2020 gepresenteerd krijgen.

SBA-dag voor directeuren en stafmedewerkers

Het was tijd om de puntjes op de i te zetten voor de nieuwe SBA. De samenvatting van vier werkbijeenkomsten (zie p 4-5) was het uitgangspunt van het gesprek over de contouren van de strategische beleidsagenda. Denken vanuit alle scholen in plaats van je eigen school is een flinke uitdaging. Dit werd onder meer besproken:

Keuzes onderwijs

Ons onderwijs is en blijft de kern. Maar moeten alle scholen bijvoorbeeld met Wetenschap & Techniek aan de slag? Ja, dat moet (van de overheid). De mate waarin en de vorm is echter school-afhankelijk. Daarom moet iedere school de – behoeften van de – eigen leerlingenpopulatie goed kennen. Graag zouden we anders/beter gaan kijken naar de ontwikkeling van het kind. Ieder kind een brede vorming bieden. En uitgaan van verschillen. Hiervoor zijn resultaten van wetenschappelijk onderzoek belangrijk. Bijvoorbeeld over hoe kinderen leren of de hersenontwikkeling, zodat we beter begrijpen wat kinderen echt intrinsiek motiveert om te leren. Misschien moeten we onze scholen dan ook wel anders gaan inrichten, zodat plekken voor instructie, leren, bewegen en stilte worden ingericht?

Leren en innoveren?

Bij de start van Jong Leren stonden innoveren en vernieuwen hoog op het SBA-lijstje. Een paar jaar verder blijkt er meer behoefte aan bestendigen (duurzaam maken en borgen) van onze activiteiten.

Dit geldt ook voor 'samen leren'. Dat is niet veranderd en zelfs nog belangrijker geworden. Door werkdruk en het lerarentekort moeten we zuinig zijn op onze tijd en energie. Het delen van onze expertise kan en moet beter georganiseerd worden. Waarom allemaal een eigen aanpak voor hoogbegaafdheid bedenken, terwijl we hoogbegaafdheidsspecialisten binnen de stichting hebben en DWS-ervaring?

De LIDO-aanpak kan – in een aangepaste opzet – hiervoor goed gebruikt worden. Er werd gesproken over een werkgroep die na een halfjaar haar resultaten in drie regionale inspiratiesessies presenteert.

De opbrengst van een SBA-dag Tweedaagse

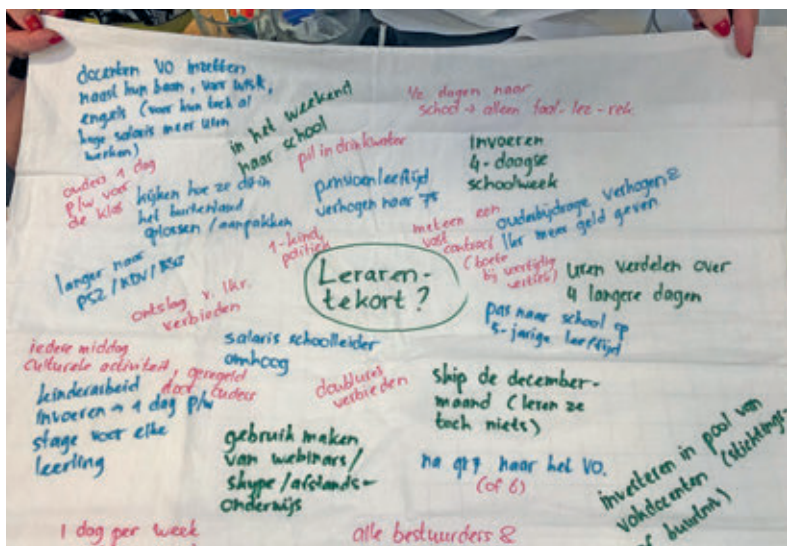
Mooi vak

'Onderwijsprofessionals hun vak teruggeven' vinden we belangrijk. Het is een mooi vak en dat willen we uitdragen. Ook willen we dit bespreken met ouders, omdat de grenzen van het onderwijs de laatste jaren niet meer zo duidelijk zijn. Dit kan al bij de 'voordeur' als ouders hun kind komen inschrijven op school. Dit gaan we faciliteren met onder andere een scholing. We kunnen niet om het lerarentekort heen. Een gemakkelijke oplossing is er niet. We kunnen iedereen vragen bij te dragen aan de werving van nieuwe collega's. En ervoor zorgen dat iedere medewerker graag bij Jong Leren wil blijven werken. Op termijn moeten we echter ook het gesprek gaan voeren over het herverdelen van taken en verantwoordelijkheden op school.

Duurzaam

Kinderen (en ook steeds meer collega's) vinden duurzaamheid belangrijk. Aandacht voor milieubewust gedrag, gezond gedrag en energiebesparend investeren is nodig. En denk ook aan het voortbestaan van onze scholen met krimpende leerlingaantallen.

Dit bracht de discussie op gezamenlijk inkopen. Een eenduidig 'ja' als antwoord als het gaat om computers, meubilair of papier. Maar gaan we nog een stap verder door de keuze in lesmethodes te verkleinen? Dan zijn de meningen verdeeld, omdat we ons niet 'gedwongen' willen voelen – 'wij geven ruimte' is een belangrijke kernwaarde van Jong Leren, waar we trots op zijn. Er zijn ook voordelen. Behalve dat het duurzamer/goedkoper is om met minder methodes te werken (inkoop, scholing), kun je ook veel gemakkelijker kennis delen en invallen bij JL-scholen in je eigen regio.

De dag werd afgesloten met kussenslopen voor het bestuur met - serieuze en ludieke - opmerkingen waarover zij 'nog een nachtje konden slapen'.

Jord Steen, directeur Nicolaasschool (Zandvoort):

“Op de tweedaagse heb ik een heleboel directie- en stafleden beter leren kennen. Wat me opviel was de open cultuur.

We proberen elkaar niet de loef af te steken, maar kijken samen vooruit en helpen elkaar. Als iemand iets ingewikkeld vindt, of een andere mening heeft, dan mag dat gewoon uitgesproken worden. Waardevol en heus niet overal zo gebruikelijk!”

Manon de Jong, directeur De Brug (Aalsmeer):

“Wat een mooi moment om in te stappen, als nieuwe directeur, wanneer de nieuwe SBA op de agenda staat. De gesprekken die gevoerd werden gingen direct over onze kerntaak; hoe zorgen wij voor goed onderwijs aan onze leerlingen? Interessant om met collega's inhoudelijk te discussiëren.

Aan het eind van de dag stond voor mij SBA niet meer voor strategische beleidsagenda maar voor Samen Bevlogen Ambitieuus.”

De tweede dag was ingericht rond persoonlijk leiderschap en werd verzorgd door drie trainers van de ITIP.

De directeuren kregen als vragen: wat betekenen de drie werkprincipes – wij geven ruimte, wij dagen uit, wij werken samen – voor het onderwijs en de kinderen?

En wat betekenen deze werkprincipes voor jezelf en de manier van leidinggeven op jouw school?

“Tijdens de gezamenlijke start werd ik gelijk aan het denken gezet”, blikt **Christa Ettema**, directeur van De Ark in Nieuw-Vennep, terug. “In een bewegende binnen-buitenkring kwamen de vragen steeds ‘dichterbij’: heb jij een specifieke hobby die niet zo bekend is, hoe wil jij herinnerd worden bij je afscheid, hoe is jouw dag geweest als je met een blij gevoel naar huis gaat, waarvoor geneer je je en waar heb je moeite mee? Daarna hebben we kort gesproken over ‘dagen wij elkaar uit?’, ‘word je uitgedaagd in je werk?’ en ‘hoe open zijn wij naar elkaar?’. Deze vragen dwongen mij kleur te bekennen en ik leerde van ervaringen van anderen.”

*Christa Ettema,
directeur De Ark
(Nieuw-Vennep)*

Met elkaar de diepte in

Vervolgens ging de groep in drie groepen verder. Christa: “We verbonden leiderschap aan de werkprincipes via: verkennen-oefening-reflectie. De fysieke oefeningen verbinden je ‘onderbuikgevoel’ met je denken. Het heeft mij bijvoorbeeld laten zien dat ik nog meer samen met het MT sturing wil geven aan de school. Er was duidelijk wederzijdse herkenning onder de directeuren, omdat je samen de diepte ingaat. Ik kijk terug op een positieve en leerzame tweedaagse die mij nieuwe inzichten heeft gegeven door stil te staan en te reflecteren op mijn werk en leiderschap.”

Verschillen bespreken

Ook **Jeannette Kemp**, directeur van de Theresiaschool, ervoer de tweede dag als een verdiepingsslag. “Persoonlijk leiderschap stond centraal. Wat vragen de ontwikkelingen binnen de SBA van onze rol als schoolleider? Op een bijzondere manier zijn we vervolgens aan de slag gegaan met onze drie werkprincipes: wij geven ruimte, wij dagen uit, wij leren samen. Want zeggen dat je ruimte geeft is nog niet zo ingewikkeld, maar dit ook daadwerkelijk doen is soms veel lastiger”, bekennt ze. “In de oefening die hierbij hoorde hebben we in tweetallen letterlijk de ruimte gevoeld, of juist het ontbreken van deze ruimte. Mooi ook om de verschillen in ervaring hierna met elkaar te bespreken. Het heeft mij in ieder geval weer bewuster gemaakt van de manier waarop ik iets interpreteer en daarmee de invulling die ik geef aan mijn rol als schoolleider!”

*Jeannette Kemp,
directeur Theresiaschool
(Bloemendaal)*

Snapshots

- 1 De Ark (NV)** - Bewegend leren met de tafel van 7. **2 De Brug** - Wij werken met 4xWijzer en de leerlingen geven zelf vorm aan de verwerking van het thema. **3 De Reiger** - Groep 7 en 8 doen onderzoek naar WOII en maken 'lapbooks'. **4 Jacobaschool** - De techniekdag o.l.v. Mad Science was een dag vol onderzoek, proefjes en experimenten voor jong en oud! **5 Jong Geleerd** - We gaan schoolbreed aan de slag met 'kleine baas, grote baas'. Wie is de baas op school? **6 Mariaschool** - Het team van de Mariaschool ondergedompeld in Wetenschap & Techniek-materialen. **7 Het Mozaïek** - Blits-les in groep 6 over kaartlezen: wegenkaarten, waterkaarten, wandelkaarten... **8 Nicolaasschool** - Techniek en kunst komen samen bij een bezoek aan een glasatelier. **9 Opmaat** - Techniektoren: samenwerkend leren, teambuilding en techniekonderwijs. **10 't Venne** - In het atelier 21e eeuwse vaardigheden werken we aan een bordspel voor onze kleutermaatjes. **11 Theresiaschool** - Ons nieuwe freerunparcours op het schoolplein. Bewegen stimuleert de hersenen.

Het kind is **werk in uitvoering**

Vanwege het succes van vorig schooljaar, besloten twee directeuren op 24 juni opnieuw een inspiratiediner voor directeuren en IB'ers te organiseren. Het idee van zo'n diner komt van bureau STERK, een organisatie waarbij directeuren kunnen werken aan hun herregistratie. Vorig schooljaar is gesproken over Cito-toetsen. Dit diner inspireerde tot een aantal bijeenkomsten rond het thema en inmiddels buigt een werkgroep van directeuren en IB'ers zich over de zin en onzin van Cito-toetsen.

Inspiratiediner

Ondanks de warmte waren zo'n 50 mensen aanwezig bij het diner in Rozen en Radijs in Burgerveen. In de prachtige tuin van dit bedrijf is plek voor diverse activiteiten. Tijdens een heerlijk buffet sprak deze keer hoogleraar neuropsychologie Jelle Jolles. Hij is leider van het centrum Brein en Leren. Vanwege de nieuwe SBA wilden we meer te weten komen over hoe kinderen leren en wat werkt.

Vanuit het thema 'Het kind is werk in uitvoering' gaf Jelle Jolles 10 aanbevelingen voor het onderwijs:

- **Attitudeverandering: het brein vraagt om prikkels, emoties, beelden, nieuws, uitdagingen en belevingen.**
- **Richt je op wat de leerling nog niet kan/kent: leer dat er andere routes en strategieën zijn.**
- **De docent houdt en heeft de regie. Dat betekent actief steunen, sturen en inspireren.**
- **Houd (veel) meer rekening met de visies, de attitudes, de meningen van de peergroep (en stel er iets tegenover).**
- **Kennis, executieve functies, nieuwsgierigheid: train de executieve functies en leer omgaan met uitdagingen. De docent is inspirator en motor van de talentontwikkeling.**
- **Stimuleer persoonlijke groei en werk samen met 'thuis'.**
- **Onderwijsinnovatie 2020+: bouw bruggen tussen vakken, school en ouders. Taal is het voertuig van ons denken. Zorg voor denkstimulerende activiteiten.**

Met deze inspirerende informatie gaan directies en IB'ers aan de slag. Wat zal dit betekenen voor ons onderwijs in de komende jaren?

Wat kenmerkt een goede directeur

Sytske Feenstra, lid college van bestuur

“Op het stafkantoor hangt bijgaande poster. Ik vind het een goede beschrijving van goed leiderschap. Iemand die richting geeft, ruimte geeft en resultaten vraagt. Reflecteert op zijn eigen handelen. Vertrouwen geeft, voorbeeldgedrag toont en verbinding maakt.

Op deze poster hebben we tekst toegevoegd: Een goede leider is iemand die met vertrouwen stuurt op competentie, autonomie en relatie. Dat levert intrinsieke motivatie op. En in

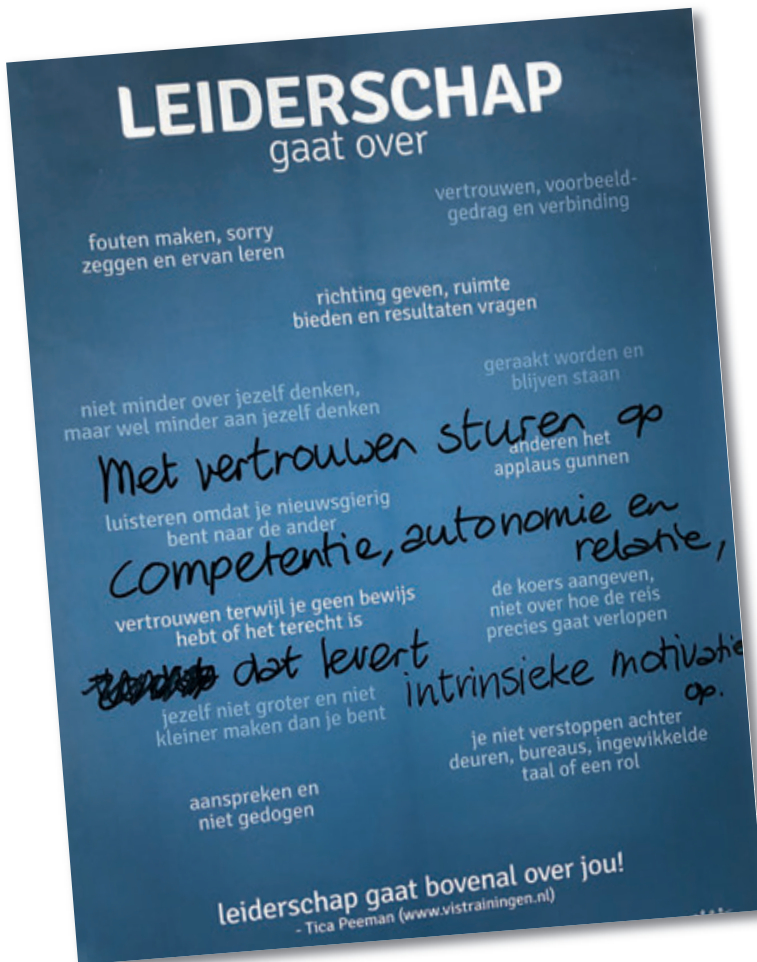
onze eigen Jong Leren taal: een goede schoolleider is iemand die ruimte geeft, uitdaagt en samen werken en leren stimuleert.”

Eva Bosschers, leerkracht Bommelstein

“Een goede schoolleider is positief, geeft complimenten en werkt mét zijn team en niet erboven. Hij of zij vraagt om input, maar durft ook beslissingen te nemen die niet door

iedereen gedragen worden. Daarnaast vind ik het belangrijk dat kinderen, ouders en teamleden een lage drempel voelen om langs te gaan. Daarom is zichtbaarheid essentieel. Een goede directeur laat zich zien bij de start van de schooldag, doet klasbezoeken en is ook aanwezig bij activiteiten, zoals de opening van de Kinderboekenweek. Je mag wel ervaren dat de directeur ‘de baas’ van de school is, maar in de zin van iemand die volledig op de hoogte is. Als MR-lid lees ik de stukken van de directeur: ik geef het haar te doen!”

/schoolleider?

Mary Botermans, IB'er De Ark (NV)

"Ik denk dat een goede schoolleider van alle markten thuis is. 'Alles wat je aandacht geeft, groeit'. Een directeur moet enthousiasme uitstralen en empathisch vermogen vind ik ook

heel belangrijk. Mensen moeten zich gehoord voelen: team, ouders en leerlingen. Door samen te werken met het team krijg je hen mee. Als schoolleider verbind je, luister je, heb je een helicopterview. Een directeur haalt het beste uit mensen en brengt mensen in beweging. Christa en ik vullen elkaar goed aan. We streven gezamenlijke doelen na en onze visie is hetzelfde, maar uiteindelijk heeft zij de eindverantwoordelijkheid. We zijn een soort tandem. Een tandem is belangrijk om de juiste richting in te slaan."

Natasja van Essen, boven- bouwcoördinator De Brug

"Wat een leuke vraag. Vooral het woord leider spreekt mij erg aan. Een baas of manager kan iedereen in principe worden, maar een goede leider is een ander verhaal. Die kenmerkt zich door de vaardigheden om

mensen in hun kracht te zetten. Hoe mooi is het als een schoolleider in staat is een team en tegelijk ieder individueel teamlid te stimuleren en faciliteren zichzelf te verbeteren? Vanuit ieders ideeën een beste idee te laten voortkomen. Een goede schoolleider heeft lef en is tegelijkertijd bescheiden en durft zich kwetsbaar op te stellen. Natuurlijk staat het belang van de kinderen altijd centraal. Wat ik tot slot essentieel vind om in een schoolleider terug te zien is: passie!"

Janneke van Wieringen, leerkracht De Paradijsvogel

"Het heeft mijn voorkeur dat een schoolleider zelf voor de klas heeft gestaan. Dat helpt als je iemand nodig hebt om te bemiddelen als het contact met ouders bijvoorbeeld stroef loopt. Een goede directeur is begaan met het team en beschermt de leerkrachten. Hij

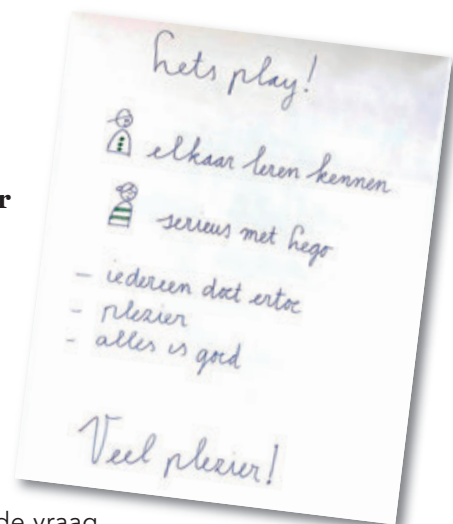

durft stop te roepen als het nodig is. Hij of zij eet gewoon een broodje mee en plakt een pleister als er even niemand anders in de buurt is. Je mag geen drempel voelen om bij een schooldirecteur aan te kloppen. Kinderen ook niet. Ik vind het fijn als een directeur me motiveert en geloof in me uitsprekt. Zelf heb ik geen ambities om directeur te worden. Daar ben ik waarschijnlijk niet assertief genoeg voor :)."

De stem van de leerling

Ook kinderen denken mee met de nieuwe koers van Jong Leren. We vroegen 30 leerlingen van vijf basisscholen om met LEGO te visualiseren hoe zij denken dat school er over een paar jaar uit moet zien. Twee medewerkers van collega-bestuur Meer Primair zorgden voor uitdagende opdrachten, waardoor ieder kind gezien en gehoord werd. Het ging daarbij niet zozeer om het bouwsel, maar om het verhaal dat de kinderen elkaar vertelden.

Al snel ontstonden de eerste uitvindingen, zoals een 'zusjes-temmer' tegen lastige zusjes en een auto die op koolstofdioxide rijdt; je eigen adem is de brandstof. In de slotopdracht ontwierpen ze bouwsels bij de vraag 'Hoe denk jij dat het onderwijs op de basisschool er over een paar jaar uit moet komen te zien?'. Hieronder een samenvatting van de resultaten waar Jong Leren zeker verder op kan bouwen.

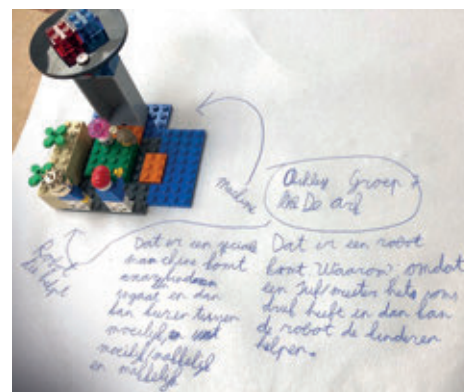

Thema 1: Hoe kunnen we nog beter leren?

- niet alleen met boeken, meer devices in de klas
- leren door spel en meer bewegen
- chillruimtes en vaker buiten leren (voor betere concentratie)
- vaker techniekles
- meubilair dat zich aanpast aan de leerling en de situatie
- en... leer ik nu wel wat ik later voor mijn droombaan nodig heb?

Thema 2: Hoe helpen we de leerkracht te weten wat wij nodig hebben?

- keuzemogelijkheden in lesaanbod en niveau
- hulp wanneer dat nodig is (technologische snuffjes die je vraag voor je bewaren tot juf tijd heeft; sensoren die een seintje geven als je vastloopt; robots die wat werk van de leerkracht overnemen).

Thema 3: Hoe kunnen we beter omgaan met het milieu en onze omgeving?

- meer kleur, natuur en dieren in/om de school
- duurzaam en voorzichtig met de wereld omgaan.

Monique de Vries, leerkracht groep 5, "Van mijn meester gekregen:

Op de basisschool was ik niet echt een lezer. Ik speelde liever buiten met mijn vriendinnen. Pas na mijn middelbare schooltijd ging ik steeds meer lezen. Vooral met vakanties neem ik meerdere boeken mee. Als ik lees kan ik me helemaal afsluiten van de dingen om me heen. Echt even een moment voor mezelf.

Als kind had ik veel fantasie en ook nu kan ik tijdens het lezen van een boek helemaal opgaan in het verhaal. Eén boek las ik

Een hobby, een passie, sporten, een vrijwilligersfunctie, dit doen jouw collega's na schooltijd:

Natasja Lammers (Jong Geleerd) en Esther Deerenberg (Jacobaschool) zijn beide al jaren leerkracht bij Jong Leren. Vroeger werkten ze een aantal jaar samen. Tegenwoordig werken ze alleen nog samen aan een goed doel.

Natasja heeft al zeventien jaar een liefdadigheidsorganisatie in Sri Lanka. Met een team van vijf lokale vrijwilligers helpt ze scholen en tehuizen aan onder andere educatief materiaal, geld voor playground en toiletgebouwen. Ze ondersteunen de leerkrachten, regelen fietsen voor kinderen die ver van school wonen en voorzien

dorpsgenoten van kokosnootplantjes. Een ander groot onderdeel is het sponsorproject, waardoor kinderen in de armste gebieden van Sri Lanka naar school kunnen. Die kinderen krijgen dan hun schooluniform, materialen et cetera. Ook worden projecten georganiseerd waarbij studenten komen helpen op de scholen en bij een lokale familie kunnen logeren.

Esther heeft een creatieve hobby. Op haar verschillende naaimachines probeert ze allerlei materialen te ontwerpen die leerkrachten in Nederland kunnen gebruiken in hun klaslokaal. Vrolijke vlaggetjes, verjaardagstoelhoezen, sjerpen, etuitjes, tasjes en spullen voor in de huishoek. Een keer per

kwartaal spreken Natasja en Esther een zaterdag af met een aantal andere creatievelingen. Op die dagen werken ze hard en gezellig aan de voorraad.

De opbrengst van alles komt ten goede aan twee sponsorkindjes, zodat zij naar school kunnen. Hopelijk komt er nog een derde sponsorkindje bij binnenkort.

Neem maar snel een kijkje op hun Facebook pagina *Creatief voor Sri Lanka* of de website van *Srilankan Hope for Children*: www.srilankan-hope-for-children.nl

De Brug Aalsmeer

'Krassen in het tafelblad' van Guus Kuijer"

wel graag in mijn jeugd en dat is 'Krassen in het tafelblad' van Guus Kuijer. Dit boek heb ik van mijn meester uit groep 8 gekregen. Het boek gaat over Madelief die na het overlijden van haar oma een aantal dagen bij haar opa gaat logeren. Madelief kende haar oma niet. Van verhalen begreep ze dat oma streng en nors was. Bij opa in

de tuin staat een tuinhuis. Ze mag er van opa niet in kijken, maar uiteindelijk gaat ze samen met een vriendje toch naar binnen. Madelief ontdekt hier van alles over oma en komt erachter waarom oma zo nors is. Het boek sprak mij als kind erg aan omdat ik ook graag op onderzoek uitging. En als er werd gezegd dat iets niet mocht, was het

juist extra spannend om het wel te doen. In de klas lees ik erg graag voor en stimuleer ik de kinderen ook zelf te lezen. Zelf heb ik drie kinderen. De jongste lezen we nog elke dag voor en met de twee oudsten lezen we samen. Ook gaan we regelmatig naar de bieb.

Meertaligheid op de agenda

Steeds meer Jong Leren-scholen hebben te maken met anderstalige leerlingen. Ter illustratie: in Haarlemmermeer woonden in 2017 maar liefst 2.500 kinderen van internationale werknemers. En sinds 2013 groeide dit aantal jaarlijks met 5% (Decisio, 2017). Steeds meer kenniswerkers overwegen hun kinderen naar een Nederlandse school te brengen in plaats van een internationale school.

Maaïke Gomes vertelde in het jaarverslag over het leernetwerk Meertaligheid. Van daaruit is een stuurgroep geformeerd die nu een aanvraag schrijft om te onderzoeken hoe we meertaligheid kunnen organiseren binnen jong leren. Een aantal scholen werkt al aan een vorm van meertalig onderwijs. Zo doen ze dat:

Taalklas Aalsmeer Jong Leren verzorgt namens de gemeente het nieuwkomersonderwijs in de Taalklas Aalsmeer in het gebouw van IKC Triade. De kinderen (6-12 jaar) komen 4 ochtenden per week. De overige dagdelen volgen ze onderwijs op hun stamschool. In de eerste opvang draait alles om het opbouwen van contact, het willen en durven communiceren in een nieuwe taal. Het programma bestaat uit woordenschat, klankonderwijs, technisch lezen, spelling en begrijpend lezen. We werken met de nieuwe methode 'Wereld vol woorden' in combinatie met de praatplaten en woordwebben van logo 3000. Binnen deze lessen is ook aandacht voor de moedertaal als springplank voor het leren van Nederlands.

Pre-teaching Op de Antoniuschool (R) is de extra ondersteuning in ontwikkeling. Men werkt vooral aan pre-teaching door lessen te geven die aansluiten bij het thema en de stof die in de klas behandeld wordt. Woordenschatlessen, bijvoorbeeld, en rekenbe-grippen voor kinderen van groep 3/4, zodat zij de lessen in de klas beter kunnen volgen.

Ook voor moeders Op Het Mozaïek zijn de laatste jaren steeds meer meertalige leerlingen gekomen. Sommige kinderen zijn nog maar kort in Nederland, andere zijn hier geboren maar spreken thuis een andere taal. De afgelopen 2 jaar hebben we flink geïnvesteerd in deze vorm van onderwijs door extra personele inzet, scholing en aanschaf van materialen. De leerlingen worden in groepjes in de taalklas begeleid. We sluiten aan bij de methodes van school en geven daarnaast extra lessen woordenschat, klankonderwijs en zinsvorming. Sinds dit schooljaar hebben we ook een taalklas voor moeders, een cursus in ouderbetrokkenheid en taalvaardigheid

Wil je meer weten over dit onderwerp, of heb je suggesties en kennis die je graag wilt delen? Neem dan contact op met een van de stuurgroepleden: Francien van Beusekom en Plonie Spijker (Het Mozaïek), Hans Ettema (Jong Geleerd), Maaïke Gomes of Petra Bergamin (Antonius R).

Pak jij de volgende 'open space'?

De laatste pagina van JL.nu staat open voor jou! Weet jij alles van omgaan met tieners, heb jij je verdiept in ICT in de klas, of wil jij je kennis delen over een ander onderwijsgerelateerd onderwerp?

Mail dan een korte motivatie naar redactie@JL.nu waarom jij de volgende open space zou moeten vullen.